

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości

z dnia 16 czerwca 1922 r.

o aplikacji sądowej w górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

Na mocy ust. 1 art. 36 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. № 73, poz. 497), w brzmieniu art. 1 ustawy z dnia 18 października 1921 r. (Dz. U. R. P. № 85, poz. 608) w związku z ustępem ostatnim art. 40 powołanej Ustawy Konstytucyjnej w brzmieniu art. 2 ustawy z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. № 69, poz. 449) stanowią w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką Województwa Śląskiego co następuje:

Art. 1. Prawo przyjęcia na aplikację sądową przysługuje prezesowi sądu apelacyjnego; przeciw odrzuceniu wniosku o przyjęcie na aplikację sądową przysługuje kandydatowi do dni czternastu prawo zażalenia do Ministerstwa Sprawiedliwości.

Prezes sądu apelacyjnego, przyjmując kandydata na aplikację sądową, mianuje go aplikantem sądowym.

Art. 2. W czasie trzechletniej aplikacji sądowej aplikant winien poznać wszystkie gałęzie wymiaru sprawiedliwości oraz czynności sekretarjatu sądu.

Aplikant może wykonywać czynności sekretarza sądowego.

Czas aplikacji sądowej należy z reguły rozłożyć w ten sposób, że się przydziela aplikanta w następującym porządku:

- a) na pierwsze sześć miesięcy do sądu powiatowego, w którym jest co najwyżej trzech sędziów;
- b) na dalsze dziewięć miesięcy do sądu okręgowego;
- c) na dalsze trzy miesiące do prokuratury;
- d) na dalsze sześć miesięcy do adwokata, który jest równocześnie notariuszem, lub do Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej;
- e) na dalsze dziewięć miesięcy do sądu powiatowego, liczącego więcej niż trzech sędziów;
- f) na końcowe trzy miesiące do sądu apelacyjnego.

Art. 3. Aplikantom sądowym, mianowanym sędziami śledczymi pomocniczymi lub podprokuratorami pomocniczymi przy sądach okręgowych, wlicza się z czasu służby, odbytej w tym charakterze, do czasu trzechletniej aplikacji sądowej czasokres do dwóch lat.

Do trzechletniej aplikacji sądowej wlicza się:

- 1) w całości czas aplikacji sądowej, odbytej w b. dzielnicy pruskiej;
- 2) w całości czas aplikacji sądowej, odbytej do dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia przy sądach niemieckich;
- 3) czasokres co najwyżej półtora roku z aplikacji przy sądach innej dzielnicy Rzeczypospolitej Polskiej;

- 4) czasokres co najwyżej sześciu miesięcy z czasu urzędowania w innych urzędach Rzeczypospolitej Polskiej albo w czasie aż do dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia w polskich publicznych instytucjach politycznych (plebiscytowych) lub społecznych na Górnym Śląsku;
- 5) czasokres co najwyżej jednego roku z czasu pełnienia służby wojskowej w czasie od dnia 1 sierpnia 1914 r. do dnia 1 stycznia 1922 r. lub wogóle w czasie wojny; w przypadkach L: 3, 4 i 5 jednak łącznie nie więcej niż dwa lata.

Aplikantom sądowym, którym w myśl powyższych przepisów wliczono pewien przeciąg czasu do aplikacji sądowej, należy pozostały na aplikację sądową czas rozłożyć w tym stosunku, aby z niego przypadło:

- a) $\frac{4}{8}$ części na aplikację przy sądzie powiatowym,
- b) $\frac{2}{8}$ " " " " " " okręgowym,
- c) $\frac{1}{8}$ część " " " " " " apelacyjnym,
- d) $\frac{1}{8}$ " " " " " " prokuraturze.

Aplikanci sądowi, przytoczeni w ustępie pierwszym niniejszego artykułu, część czasu, określoną pod lit. d), przepędzą przy sądzie powiatowym zamiast przy prokuraturze.

Art. 4. Prezes sądu apelacyjnego może z ważnych przyczyn rozdzielić czas aplikacji sądowej inaczej, niż w artykułach 2 i 3 postanowiono, w szczególności może także zwolnić od odbywania aplikacji u adwokata względnie w Prokuraturji Generalnej, ale z czasu, przeznaczonego na aplikację sądową, musi w każdym razie przeznaczyć przynajmniej:

- a) jeden rok na aplikację przy sądzie powiatowym,
- b) pół roku " " " " " " okręgowym lub apelacyjnym,
- c) trzy miesiące na apelację przy prokuraturze, względnie czasokresy, stosunkowo skrócone, jeżeli do aplikacji sądowej wliczono w myśl ustępu drugiego art. 3 więcej niż jeden rok i trzy miesiące.

Art. 5. Do aplikacji sądowej wlicza się w ciągu roku co najwyżej:

- a) czas ośmiotygodniowej przerwy w aplikacji skutkiem choroby aplikanta,
- b) czas czterotygodniowej przerwy w aplikacji skutkiem urolopu lub innej usprawiedliwionej przeszkody;

w ciągu jednego roku nie można jednak wliczyć do aplikacji sądowej przerwy, dłuższej niż ośmiotygodniowej.

Art. 6. Ogólny nadzór nad aplikacją sądową i ogólne jej kierownictwo należy do prezesa sądu apelacyjnego; bezpośredni nadzór i bezpośrednie kierownictwo należy zaś do przełożonych sądów, prokuratur i Prokuraturji Generalnej względnie do adwokatów, którym aplikantów sądowych do wyszkolenia przydzielono.

W czasie aplikacji sądowej, odbywanej przy sądach i prokuraturach, należy aplikanta sądowego przydzielić jednemu lub kilku sędziom albo jednemu z urzędników prokuratury. Jednemu sędziemu lub

urzędnikowi prokuratury nie należy równocześnie przydzielać więcej aplikantów sądowych, niż jest to wskazane, aby należycie ich zająć i wyszkolić.

Z aplikacji, odbytej w poszczególnym dziale sądownictwa lub prokuratury lub u adwokata względnie w Prokuraturji Generalnej, aplikant sądowy otrzyma poświadczenie, określające stopień jego wykształcenia, jego zdolność i pilność.

Aplikant sądowy winien prowadzić wykaz czynności, stwierdzający rodzaj jego zajęcia służbowego w ciągu każdego miesiąca; zapiski te potwierdzi sędzia, urzędnik lub adwokat, któremu poruczono nadzór nad wyszkoleniem aplikanta sądowego, i zaopatrzy je swojemi uwagami.

Art. 7. Aplikant sądowy winien w czasie aplikacji wypracować na podstawie aktów sądowych co najmniej trzy obszerniejsze referaty i dołączyć je do swego wykazu czynności. Jeżeli pierwopisy tych wypracowań pozostają w aktach sądowych, należy do wykazu czynności dołączyć ich odpisy. Urzędnik, któremu powierzono nadzór nad wyszkoleniem aplikanta, zaopatrzy pierwopisy względnie odpisy wypracowań w uwagę, zawierającą ocenę wypracowania i stwierdzającą, że aplikant wypracowań tych dokonał samodzielnie.

Art. 8. O ile w siedzibie sądu okręgowego lub sądu apelacyjnego zatrudnionych jest więcej niż pięciu aplikantów sądowych, odbywać się będą w siedzibie sądu w czasie od 1 października do końca maja ćwiczenia naukowe dla aplikantów sądowych przez dwie godziny tygodniowo; ćwiczenia te będą obejmowały ustne referaty o trudnych przypadkach prawnych na podstawie aktów, omawianie orzeczeń Sądu Najwyższego, mających znaczenie zasadnicze, wykłady z dziedziny teorii prawa i ocenę prac, zadanych do pisemnego opracowania.

Art. 9. Prezes sądu apelacyjnego i osoby, którym powierzono nadzór nad wyszkoleniem aplikantów sądowych, mają czuwać także nad ich zachowaniem się w służbie i poza służbą. Jeżeli aplikant sądowy zachowuje się w sposób naganny lub zaniedbuje swoje obowiązki albo nie przykłada się do aplikacji z należytą pilnością, należy postawić wniosek o zwolnienie go ze służby. Zwolnienie może prezes sądu apelacyjnego zarządzić także bez poprzedniego postępowania dyscyplinarnego.

Art. 10. Egzamin aplikancki (dawniej referendarjuszowski, Erste juristische Prüfung) i egzamin sędziowski (dawniej sądowy, asesorski, Grosse Staatsprüfung) składać się będzie przed komisją egzaminacyjną, utworzoną przy Ministerstwie Sprawiedliwości, przy odpowiedniem zastosowaniu przepisów, zawartych w ustępach 2 do 6 art. 6 i w art. 7 rozporządzenia Ministra b. dzielnicy pruskiej o aplikacji sądowej z dnia 3 marca 1920 r. (Dz. Urz. Min. b. dz. pr. № 11, poz. 96), oraz przepisów, zawartych w §§ 1 do 10 i 20 do 26 zarządzenia wykonawczego do powołanego rozporządzenia ministerjalnego z dnia 28 kwietnia 1920 r. (Dz. Urz. Min. b. dz. pr. № 24, poz. 232),—o ile poniżej nie postanowiono nic innego.

Art. 11. Taks egzaminacyjnych nie pobiera się.

Art. 12. Przedmiotami ustnego egzaminu aplikantskiego są:

- a) zarys historii i instytucji prawa rzymskiego i kościelnego;
- b) historia ustroju Polski;
- c) obowiązujące w Województwie Śląskiem prawo cywilne i karne;
- d) zarys obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej prawa państwowego, administracyjnego i skarbowego;
- e) ekonomja polityczna;
- f) zarys prawa międzynarodowego.

Art. 13. O dopuszczeniu do egzaminu sędziowskiego rozstrzyga Ministerstwo Sprawiedliwości. Celem egzaminu sędziowskiego jest stwierdzenie, czy aplikant sądowy posiada gruntowną znajomość obowiązujących w Województwie Śląskiem przepisów prawa publicznego i prywatnego, w szczególności także odnoszących się do Województwa Śląskiego polskich ustaw i rozporządzeń natury ustawodawczej i czy można uważać go za uzdolnionego do zajęcia samodzielnego stanowiska w praktycznej służbie sądowej; nadto aplikant sądowy ma wykazać znajomość obecnego ustroju Rzeczypospolitej Polskiej, podstawowych ustaw sejmowych oraz znać w ogólnych zarysach zasady ustawodawcze, obowiązujące w innych częściach Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 14. Uchyla się moc obowiązująca pruskiej ustawy z dnia 6 maja 1869 r. o egzaminach prawniczych i o przygotowaniu do wyższej służby sądowej (Zbiór Pruskich Ustaw str. 656).

Art. 15. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w górnośląskiej części Województwa Śląskiego z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości:
w z. *Rymowicz*

i zgodnie z przepisami prawa oraz że będą przestrzegali tajemnicy urzędowej.

Podprokuratorzy komisoryjni przy sądach okręgowych składają przed objęciem urzędowania przyrzeczenie, że będą obowiązki swego urzędu spełniali gorliwie, polecenia swych przełożonych wykonywali dokładnie i przestrzegali tajemnicy urzędowej.

Art. 2. Sędziowie komisoryjni i podprokuratorzy komisoryjni przy sądach okręgowych podlegają pod względem służbowym przepisom, obowiązującym sędziów względnie prokuratorów.

Art. 3. Sędziowie komisoryjni i podprokuratorzy komisoryjni przy sądach okręgowych są mianowani na czas oznaczony; po upływie czasu, oznaczonego w dekreście nominacji, mianowanie ponowne jest dopuszczalne.

Art. 4. Umowy z sędziami komisoryjnymi w przedmiocie wysokości wynagrodzenia zawiera i rozwiązuje prezes sądu apelacyjnego, a z podprokuratorami komisoryjnymi prokurator przy sądzie apelacyjnym.

Sędziowie pokoju.

Art. 5. W sądach powiatowych o jednym lub dwóch sędziach mianuje się w zasadzie jednego sędziego pokoju i jego zastępcę. W sądach powiatowych o trzech sędziach lub więcej mianuje się co najmniej dwóch sędziów pokoju oraz potrzebną ilość zastępców.

Art. 6. Sędziowie pokoju i ich zastępcy pełnią swe obowiązki honorowo, otrzymują jednak zwrot kosztów podróży i odszkodowanie za stratę czasu w wysokości, ustalonej przez zarząd wymiaru sprawiedliwości.

Art. 7. Sędziowie pokoju mają obowiązek także przygotować rozprawę główną.

Przepisy końcowe.